THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper In The Province of Ontario, PUBLISHED BY

CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD.

251—253 Queen Street West Telephone Adelaide 3067

Subscription Rates $6 PER YEAR, $3.50 SIX MONTHS

Single Copy — 3 cents

Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O. Toronto Ont. January 22nd 1913

די רעגירונג ווייסט שוין פון סטרייק

וואכען לאנג זיי די נאטא סקאשיער מיינער פיהרער אן זייער פאר־צווייפעלטען קאמף ארום די קוילען מינען. וואו זיי האבען געארבייט אונטער די שווערסטע לעבענס־באדינגונגען. טאג איין טאג אויס איז דער צייט פון דעם ביטערען און פארצקשנטען קאמף האט מען אין די רעגירונגס קרייזען געזיאסט די לאנגע אין וועלכער די סטרייקער האבען זיך געפונען, אין די רעגירונג האט זיך אלץ געמאכט ניט וויסענדיג, פונקט ווי דער נאנצער סטרייק וואלט איהר ניט פאראינטערעסירט.

די רעגירונגס מענשען וועלכע ווייסען וואס אזא פארביסענער קאמף מיינט פאר זיי, האבען אויסגעקדרעהט די קעפ פון די הילפלאזע סטרייקער געגען די „בעסקא" בעלי בתים.

מיט אמאהל אבער האט די רעגירונג זיך געכאפט. זיך דערוואסט פון סטרייק, אין גלייך געשיקט מיליטער צו דערדריקען דעם בלוטיגען קאמף, וועלכער איז געקומען שטורמיש נאך וואכען פון שווייגען, תונגער און נויט.

אזוי שנעל ווי די סטרייקער האבען געוואגט צו דעמאנסטרירען זייער ווילען פאר בעסערע לעבענס באדינגונגען, פאר אן ענדע פון חונ־גער און דחקות, האט די רעגירונג זיך גלייך אריינגעמישט אין געשיקט מיליטער צו דערשטיקען דעם פארלאנג פאר א־בעסער לעבען, פאר א שעהנערען פארלאנג פון שטילען דעם חונגער דורך ברויט און מילך.

דער איצטיגער סטרייק אין נאטא סקאשיא האט אין זעהר שטאר־קע בלוטיגע פארבען ארויסגעבראכט די קלענליכע ארבייטס־באדינגונ־גען פון די מיינער. אז מען סימפאטיזירט מיט'ן סטרייק אפילו אין די קרייזען, וואו מען סימפאטיזירט געוועהנליך ניט מיט ארבייט. דאך האט די רעגירונג די נאנצע צייט אנגענומען א אפזיציע פון ניט ארייג־מישען זיך. אבוואהל קוילען־מינען זענען גיכער א זאך וואס געהערט דעם נאנצען שטאאט. איידער צו פרייוואטע מענשען. אויצט אבער זען די רעגירונג האט זיך שוין אריינגעמישט אויף איין אופן, דורך שיקען מיליטער צו האלטען גרעטער און ארדענונג וועט זי זיך איך מוזען ארייננמי־שען אויף א צווייטען אופן, צו פארזיכערען א בעסער לעבען פאר די מיינער.

עס איז ניט דאס ערשטע מאהל וואס די רעגירונג צייגט אריס א שוואכקייט אין קאמף צווישען ארבייט אין קאפיטאל. און מערקווירדיג ביי יעדען קאמף שטעהט די רעגירונג פון דער ווייטענס. ביז עס קומט צו בלוט פארגיסונגען.

דער קוילען מיינער סטרייק ווערט איצט רעכטפערטיגט פון אלץ. דאס פינסטערע און שווערע לעבען פון די ארבייטער, וועלכע ווערען נאך אלץ ניט פארערבענט פאר קיין מענשען, וואס האבען א רעכט צו לעבען, האט שוין דערגרייכט צו ווייט. אום צו קענען עס פארבייגעהן מיט אן אויסרייד, אז דאס איז א קאמף פאר לוקסוס, אדער פון פיולעני־צערס.

דער פארעפענטליכער באריכט פון די פארשידענע אינטער־זוכונגס־קאמיטעען, וועלכע האבען אהנטערגענומען דעם פינסטערען פארהאנג פון דעם מיינער לעבען, דאס דערצעהלען פון דעם נאקעטען וואמס, ווי אזוי עס לעבען מענשען מיט זייערע פאמיליעס אהן אירגענד וועלכע באקוועמליכקייט, אהן גענוג קליידער, אהן גענוג מזלך פאר די קינדער, האט דאך געריהרט די הערצער פון די, וועלכע לעבען, אין א וועלט פון לוקסוס און פארגעניגען, פון בעלער און אייטאמבילען.

די קאנאדער איינוואוינער ווייסען איצט מעהר א דאנק די פאר־שידענע אונטערזוכונגס־קאמיטעען וואס עס לעמט פאר אין די סטרייק מינען. ווען פון איין זייט שטעהען מיט געביגענע רוקענס פארפינס־טערטע געוויכטער וועלכע פארלאנגען ברויט פאר זייער ארבייט, און גע־גען זיי שטעהען מיליטער מיט געצויגלטע ביקסען, גרייט אנטערצודרי־קען זייער פארלאנג פאר מענשליכע לעבענס באדינגונגען.

די רעגירונג ווייסט שוין איצט פון דעם סטרייק, און איצט וועט די רעגירונג מעהר ניט קענען בלייבען גלייכגילטיג און צוקוקען ווי דאס טראגעדיע שפיעל ווערט פארגעזעצט.

דער קאמף מיט די מיינער וועט מיט קיין ביקסען ניט קענען אונ־טערדריקט ווערען בלויז דערפאר, ווייל די ארבייטער קעמפען א ברייט קאמף. זיי ווילען ניט געהן הונגעריג אין די קוילען מינען, זיי ווילען גענוג ברויט און מילך פאר זייערע קינדער. אין דאס איז א פארערונג וואס זאגאר ארבייטס־גענגער באגרייפען, אז הונגעריג מענשען קענען ניט ארבייטען.

די נאטא סקאשיער מינען זענען אזוי ענג צוזאמענגעבונדען מיט דער פאליטיק פון לאנד, מיט געוויסע פאליטישע אינטערעסען, אז די רעגירונג וועט ניט האבען קיין אנדער אויסזיגע ווי ארייגצ־מישען זיך ניט בלויז מיט מיליטער ווען נויטיג. נאר הערען שאפען בעסערע באד־דינגונגען פאר די מיינער, שאפען פאר זיי א בעסער מענשליך לעבען, א פארערונג וואס יעדער פארשטעהט אזוי גוט, אזוי לייכט.

קוילען אין ביקסען זענען ניט די ריכטיגע מעטאדען צו דער שטי־קען סטרייקס. זיי זענען פיליכט א מיטעל צו דערשטיקען דעם בלוטי־גען קאמף, אפצושטעלען ווייטערע בלוט פארגיסונגען.

די אויפגאבע פון דער רעגירונג אבער דארף זיין, שטעלען זיך אויף דרך זייט פון די גערעכטע פארערונגען, און מאכען א סוף צו דעם בלוטיגען קאמף.

די רעגירונג ווייסט שוין איצט פון קאמף, און מוז אנזעהן אלץ מיטלען צו מאכען אן ענדע צו דעם בלוטיגען שפיעל.

אין דער וועלט פון געשעפט און פינאנץ

די קלאנגען פאר נייע פערעראלע וואהלען שטארק די גע־שעפטס וועלט. — דער איכפארט מאטעריאלען ווערט קלע־נער. — די ט. אינטאן קאמפאניע איז געצוואונגען איינפיהרען א קרעדיט סיסטעם אין איהר סטאר אין מאנטרעאל. — די פאראייניגונג פון די גראסערי האלסיילערס. — די בעל טעלעפאן קאמפאניע מאכט גוטע געשעפטען.

פון אריה פאש.

מיט די קלאנגען וועלכע האבען זיך פארשפרייט אז דאס יאהר וועלען פארקור־מען פערעראלע וואהלען, האט זיך דער־פיהלט אן אומרוהיגקייט אין פינאנציעלע און געשעפטס קרייזען. עס איז די אומ־באשטימטע אומרוהיגקייט, וועלכע פיהלט זיך יעדעס מאהל ערב וואהלען.

פאר דער געשעפטס וועלט איז זעהר נויטיג א סטאבילע רעגירונג, אום זי זאל קענען מאכען איהר בודזשעט. רעגיר־יונגס רעפארמען שפיעלען דערביי א זעהר גרויסע ראָליע.

היינט צו טאג ווען די ליבעראלע רע־גירונג איז אין מאכט און דער טאריף אין לאנד איז א קליינער, מאכט די גע־שעפטס וועלט איהרע השבונות לויט'ן טאריף.

אמת די אינדוסטריע פון לאנד לעבט בלויז דורך א הויכען טאריף, אבער זי פאסט זיך צו לויט די אומשטענדען.

נעוויסע אויסלענדישע סחורה און באנדס שטייגען פארקעהרט אויב דער טאריף איז א קלענערער. און מען קען מעהר סחורה אריינפיהרען.

פאר די לעצטע פיער יאהר וואס די ליבעראלע רעגירונג איז אין מאכט, האט זיך די געשעפטס וועלט אזוי צו זאג־גען סטאביליזירט, יעדער איינער האט זיך צוגעפאסט, ווער בעסער און ווער ער־גער, לויט די אומשטענדען.

דערפאר איז פארשטענדליך די אומ־רוהיגקייט וועלכע קומט מיט די וואהלען.

ניט אכטענדיג די פאראויסזאגונגען פון פאליטישענס פון דעם זייט פאר איין צד אדער פארן צווייטען, נעהמט עס די געשעפטס וועלט קיינמאל ניט אן. די גע־שעפטס וועלט וועט אין איהרע איינענע אונטערנעהמונגען ניט פעפעלקליגען מיט אויסגאנגען פון וואהלען, ווייל דאס איז זעהר ניט קיין באשטימטע זאך.

אין געשעפט קען נאן אמאל מאכען א טעות. א געוויסע אונטערנעהמונג, קען זיך אפאל מאכען זאל זיין א דורכפאל, דער נאטירליכער גאנג אבער איז, א גע־וויסע רעזולטאטען מוזען נאכפאלגען אן אינוועסטמענטס.

קיין נאטירליכער גאנג פון פאלק איז צייט פון וואהלען איז ניטא. עס איז אן אימפולס.

צו די יעצטיגע זעהר וואקלענדע גע־שעפטען וועגן עס קומט נאך צו וואהלען, קען מען זיך אין קענערע ריכטען אויף ניט נאר קיין געבויבענער צייט.

קיין נייע אינוועסטמענטס וועט קיי־נער ניט וועלען מאכען ביז מען וועט זעהן דעם אויסגאנג פון די וואהלען.

שווערקייט פון דער אינדוסטריע.

אויף ווי וויים די אינדוסטריע אין מענעדע איז יעצט אפגעשוואכט, קען מען זעהן פון די אימפארט באריכטען פון דעם יאהר.

פאר די 12 מאנאטען וועלכע האבען זיך געענדיגט מיט'ן חודש אפריל, איז אין קענערע אימפארטירט געווארען פאר איבער 795 מיליאן דאלאר סחורה.

מיט א יאהר פריהער איז דער אימ־פארט געווען פאר 885 מיליאן דאלאר, און אונטערשיעד אין ארום 90 מיליאן דאל־לאר.

דער דאזיגער אונטערשייד ווערט ערקלערהרט, איז א דאנק דעם וואס דאס יאהר זענען אויפגעטאן־עס לעמט פאר אין די סטרייק מינען. ווען פון איין זייט שטעהען מיט געביגענע רוקענס פארפינס־טערטע געוויכטער וועלכע פארלאנגען ברויט פאר זייער ארבייט, און גע־גען זיי שטעהען מיליטער מיט געצויגלטע ביקסען, גרייט אנטערצודרי־קען זייער פארלאנג פאר מענשליכע לעבענס באדינגונגען.

די רעגירונג ווייסט שוין איצט פון דעם סטרייק, און איצט וועט די רעגירונג מעהר ניט קענען בלייבען גלייכגילטיג און צוקוקען ווי דאס טראגעדיע שפיעל ווערט פארגעזעצט.

דער קאמף מיט די מיינער וועט מיט קיין ביקסען ניט קענען אונ־טערדריקט ווערען בלויז דערפאר, ווייל די ארבייטער קעמפען א ברייט קאמף. זיי ווילען ניט געהן הונגעריג אין די קוילען מינען, זיי ווילען גענוג ברויט און מילך פאר זייערע קינדער. אין דאס איז א פארערונג וואס זאגאר ארבייטס־גענגער באגרייפען, אז הונגעריג מענשען קענען ניט ארבייטען.

די נאטא סקאשיער מינען זענען אזוי ענג צוזאמענגעבונדען מיט דער פאליטיק פון לאנד, מיט געוויסע פאליטישע אינטערעסען, אז די רעגירונג וועט ניט האבען קיין אנדער אויסזיגע ווי ארייגצ־מישען זיך ניט בלויז מיט מיליטער ווען נויטיג. נאר הערען שאפען בעסערע באד־דינגונגען פאר די מיינער, שאפען פאר זיי א בעסער מענשליך לעבען, א פארערונג וואס יעדער פארשטעהט אזוי גוט, אזוי לייכט.

קוילען אין ביקסען זענען ניט די ריכטיגע מעטאדען צו דער שטי־קען סטרייקס. זיי זענען פיליכט א מיטעל צו דערשטיקען דעם בלוטי־גען קאמף, אפצושטעלען ווייטערע בלוט פארגיסונגען.

די אויפגאבע פון דער רעגירונג אבער דארף זיין, שטעלען זיך אויף דרך זייט פון די גערעכטע פארערונגען, און מאכען א סוף צו דעם בלוטיגען קאמף.

די רעגירונג ווייסט שוין איצט פון קאמף, און מוז אנזעהן אלץ מיטלען צו מאכען אן ענדע צו דעם בלוטיגען שפיעל.

דורך אזא פאראייניגונג, וועט די קויף קראפט פון די דאזיגע האלסיילס פיעל־מאל פארגרעסערט ווערען, און זיי וועלען קענען אויסהאלטען די קאנקורענץ די „טשיין" סטארס.

אין דער דאזיגער פאראייניגונג זענען אריין פיעלע גרויסע פירמען, מיט גרויסע קאפיטאלען.

צוזאמען וועלען זיי פארקויפען באנדס און וועלען נאך פארגרעסערען זייער קאפיטאל.

אין פינאנציעלע קרייזען ערוואר־טעט מען, אז די דאזיגע פאראייניגונג וועט מאכען גרויסע פראפיטען, און פאר די באנדס וועלען געצאהלט ווערען גרויסע דיווידענטען.

וועט אויטאס געבען אויף קרעדיט?

ווי עס זעהט אויס האט די ט. אר־טאן קאמפאניע ניט נעקענט אויסהאלטען איהרע פלענער, מיט וועלכע זי האט זיך פארנומען מיט מאנטרעאל.

ווי באקאנט איז די דאזיגע קאמפא־ניע א פארקויפערין דורכאויס פאר קעש, און ווען זי האט אין מאנטרעאל איבער־גענומען די סטאר פאר וועלכער זי האט באצאהלט איבער פינף מיליאן דאלאר האט זי עס איינגעפיהרט אויף זעלבען באזיס ווי אין טארא־נטא, דורכאויס קעש.

די סטאר וועלכע זי האט איבערגע־נומען איז אבער נעווען א קרעדיט סטאר, בכלל אין דער עולם אין מאנטרעאל איינ־געוואוינט צו קויפען אויף קרעדיט, א סטאר וועלכע ניט ניט קיין קרעדיט קען קויף גוטע געשעפטען ניט מאכען.

איטאנ'ס ווערען האט געוואלט דעם דאזיגען מנהג ענדערען, און האט איינ־גע־פיהרט "סטריקט קעש", דער רעזולי־טאט איז אבער א גאנץ אנדערער.

די מאנטרעאלער צייטונגען האבען לעצטע וואך פארעפנטליכט אן אנאנס פון איטאנס סטאר אז מען קען קויפען אין סטאר געוויסע ארטיקלען אויף אויסצו־צאהלען, איינצאהלונגען 20 פראצענט פון דער סומע, און דאס איבעריגע צוזאמען מיט 7 פראצענט, אויסצוצאהלען אין 10 גלייכע ראטעס.

אויב אזא קאמפאניע ווי איטאנס איז געצוואונגען צו געבען קרעדיט איז דער בעסטער באווייז, אז ניט די קאמפא־ניע האט איינגעפיהרט איהרע רעגולא־ציעס נאר דער עולם האט אויסגעפיהרט דאס זיינינע, און אפילו אזא גרויסע קאמ־פאניע מוז זיך בויגען.

אלבערטער מיינער גיהען אויסגעק פון דער יוגיאן.

פון קאלגארי ווערט באריכטעט, אז די מיינער פון לעט ברידזש וועלכע זענען געשטאנען אין סטרייק האבען זיך אפגע־ריסען פון זייער יוניאן און האבען גע־שטעלט דירעקט מיט די בעלי בתים.

די בעלי בתים האבען זיי פארזי־ערט מיט שטענדיגער ארבייט פאר'ן נאנצען זומער.

זיי האבען נאכגעפאלגט דעם בייר־שפיעל פון די ווייבע קויהלען מיינער, וועלכע האבען זיך אויך פארגלייכט מיט די בעלי בתים אהן דער יוניאן.

ווען עס זאל פאסירען און די מיינער פון דרומהעלער זאלען אויך אליין פאר־האנדלען מיט די בעלי בתים דאן וועלען די יוניוייטס מיין ווארקערס אף אמעריקא ניט האבען אין אלבערטא קיין איין לאָ־קאל.

דער אפטאר מיט די לעטבריידזש מיי־נערס איז, אז זיי ארבייטען אונטערן אלי־טען אגריטענס אין איין טאג א וואך ווענינער ארבייט.

קענעדע פאבריצירט מעהר צוקער.

פון מאנטרעאל ווערט באריכטעט, אז אינ'ם חודש וועלכער האט זיך געענ־דיגט דעם 23־טען מאי איז איבער גאנץ קענעדע פאבריצירט געווארען ארום 107 מיליאן פונט צוקער, אין דער זעלבער צייט לעצטעס יאהר איז בלויז פאבריי־צירט געווארען 81 מיליאן פונט צוקער.

אין דורכשניט איז דאס יאהר, וועל־כער האט זיך געענדיגט דעם 29־טען מאי אין קענעדע פאבריצירט געווארען מעהר צוקער איידער מיט א יאהר פריהער.

פון 310 מיליאן פונט א יאהר פריי־הער איז עס געשטיגען ביז 398 מיליאן פונט דאס יאהר.

אין אפריל פון דאס יאהר איז עסק־פארטירט געווארען צוקער איבער 24 מיליאן פונט, וועלכעס האט באטראפען איבער א מיליאן דאלאר.

די בעל טעלעפאן קאמפאניע.

אין דער צייט ווען עס נעהמט אן א קאמף צווישען דער שטארט טאראנטא און דער בעל טעלעפאן קאמפאניע, פאר דער רעיליווע באארד, און ווי באקאנט פארדרעס טאראנטא און די קאמפאניע זאל לאזען אונטערזוכען איהרע ביכער, צו זעהן אויב די קאמפאניע קען ניט אנ־פיהרען־איהרע געשעפטען און רעכענען ווענינער פאר די טעלעפאנען.

אין דער זעלבער צייט זענען פאר־עפענטליכט געווארען עטליכע סטייט־מענטס פון דער קאמפאניע, און דערפון איז צו זעהן, אז באנדס, און דער קאפי־טאל סטאק פון דער קאמפאניע, דאס הייסט וואס זי איז שולדיג צו איהרע שער האלדערס באטרעפט ארום 63 מי־ליאן דאלאר, און דער ריעל עסטייט איהר דער באטרעפט איבער 93 מיליאן דאל־לאר, און אונטערשיעד פון פולע 30 מי־ליאן דאלאר.

דאס זייזיט אז די קאמפאניע האט פינאנצירט איהרע געשעפטען אהן דער הילף פון פרעמד געלט. מיינט עס אז די פראפיטען פון דער קאמפאניע זענען גע־ווען אזעלכע גרויסע אז זי האט צו קיי־נעם ניט נעדארפט אנקומען. און דאך שרייט די קאמפאניע אז זי האט ניט גע־נוג אויף אויסצוקומען.

ענגלישע באנקירען קויפען מינען.

גרויסע ענגלישע קאפיטאליסטען האבען אויסגעקויפט די זילבער און גאלד מינען אין הייזלטאן בריטישע קאלאמביא.

די נייע איינענטימער פלאנעווען ארר־בעצשיטען די מעטאלען אין א רויהער פארמע, און עס דארטען אויסארבייטען.

לויט'ן נייעס נעזעען איז די דיווי־דענד אויף דעם ניט קיין גרויסע, א פיעל קלע־נערע איידער אויף ריינעם זילבער אדער גאלד, און עס לויגט זיך זיי בעסער אויס־צוארבייטען עס אין די ריפיינעריס פון ענגלאנד איידער אין קענעדע.

די מינען אין יענעם געגענד זענען אויסרעגעוועהנליך גוטע און גיבען ארויס א סך רויהע מאטעריאלען, ספעציעל זילי־בער.

די הלואה צו בעלגיען.

דאס וואס די ניו יארקער באנקירען האבען יעצט געגעבען א הלואה צו בעלי־גיען פון 50 מיליאן דאלאר, מיינט עס נעווייסט רעזולטאטען.

אינער דער אידישער קאנאדע

א פראגע וואס פאראייניגט מזרח און מערב, — א נייער אידישער האספ־טאל אין מאנטרעאל. — וואו האלט עס אין ווייניפעג ?. — דער סטא־טיסטישער באריכט, וואס ריהרט אן די "פרעמדע". — וואס דארף זיין דער אידישער ענטפער ? — דער גלענצענדער צושטאנד פון דער אידישער ערציהונג אין ווייניפעג, מאסקאטון און וואנקאווער. — עס קומט זיי א פיינער יישר־כח.

פון אן עובר־אורח.

איין אין די זעלבע פראגע באשעפ־מינט איצט דאס אידישע מזרח און מערב קאנאדע — און דאס איז די שפיטאל־פראגע.

די דאזיגע פראגע איז דארטען זעהר אן אנגעוועהנטאנטע, און דער פאקט וואס זי האט שוין אויסגעפלאצט אין דער לעצטען אויסגעפאלענע צייט, אז עס זעהט אויס אז דער אינטערעס פון דער אידישער מאטיריניטי אין דער אנדערער אין אמעריקא, אין דער אנדערער אין אנגלאנד, אין דער אנדערער אין פראנקרייך, אין דער אנדערער אין אלע לענדער, אז דער אידישער אינטערעס